

Г. А. Кошонькокандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки
Хмельницький національний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОДРУЖНЬОЇ СУМІСНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНА

У статті представлено узагальнені результати теоретичного аналізу головних досліджень подружньої сумісності. Здійснено короткий огляд визначень сумісності та подружньої сумісності, які подаються дослідниками зі сфери сімейної та соціальної психології. Розглянуто критерії та рівні феномена сумісності. Виявлена суттєва різниця в описі феномена, викликана змішанням різних типів і видів сумісності.

Ключові слова: сумісність, подружня сумісність, аспекти подружньої сумісності, критерії сумісності, рівні сумісності.

Постановка проблеми. Наукова проблема полягає в тому, що у наукових дослідженнях немає чіткого розуміння феномена сумісності, зокрема подружньої сумісності, а також існує підміна іншими феноменами.

Нині суспільство знаходиться на етапі змін і перебудов всіх сфер життя. Ці перетворення торкнулися сімейної системи, в якій центральне місце займають подружні стосунки. Міжособистісна взаємодія подружжя є основою сімейного благополуччя і психологічного комфорту її членів. Якість шлюбних відносин багато в чому обумовлена сумісністю подружжя, їх соціальною і психофізичною відповідністю і узгодженістю поглядів, установок і звичних форм реагування.

Актуальність нашого дослідження визначається залежністю стану соціуму від стійкості сім'ї, посилення її впливу на всю життєдіяльність суспільства в цілому і конкретного індивіда в ньому. Дослідження проблеми сумісності подружжя вимагає аналізу всієї сукупності багатоаспектних взаємозв'язків між чоловіком і дружиною, а критерій сумісності подружжя буде найбільш повним, позаяк у сім'ї одна людина розкриває перед іншою багато сторін своєї особистості. В силу цього проблема сумісності в сім'ї є багатогранною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема стійких шлюбних і формування подружніх відносин привертає все більше уваги дослідників. Ступінь розробленості цієї тематики відображається в роботах, що представляють концептуальні підходи до благополуччя в шлюбі і феноменологічні основи подружньої сумісності: М. Обозова, Т. Андрєєвої, С. Ковальова, В. Бойко, Е. Ейдемільера, В. Юстицькіса, А. Альошиної; фактори подружньої сумісності та їх вплив на стабільність шлюбу, питання задоволеності сімейними стосунками, міжособистісного сприйняття подружжям, сімейної стабільності детально висвітлено у роботах А. Волкової, А. Дмитренко, Т. Галкиної, Д. Ольшанського, А. Ощепкової,

К. Вітека, Д. Майєрса; питання психологічної сумісності у шлюбі висвітлено у працях Ю. Альошиної, А. Волкової, М. Обозова, А. Обозової, Ю. Олійника, Р. Кричевського, А. Свенціцького та інших.

Зазначимо, що феномен сумісності має багату історію як у вітчизняній, так і в зарубіжній соціальній психології. В той же час визначилися певні суперечності, а саме: поняття сумісності визначено недостатньо чітко і пересікається з іншими поняттями, що призводить до розмитості самого поняття і підміни феномена сумісності іншими соціально-психологічними феноменами. При цьому існують різні уявлення про види сумісності та їх якісний зміст.

Мета статті. Головна мета роботи полягає у тому, щоб представити теоретичний аналіз наукових досліджень проблематики подружньої сумісності.

Методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація наукових даних.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сумісність є одним із найбільш складних феноменів соціально-психологічної науки в цілому і психології сім'ї зокрема. У соціальній психології сумісність, незважаючи на те, що це досить давнє поняття, почали вивчати порівняно недавно. Слід зазначити, що це поняття є загальнонауковим, оскільки воно вживається в медицині, біології, кібернетиці, філософії тощо.

Сумісність – поняття, що давно вживається у словнику соціальної психології, проте наукове вивчення явища, що позначається цим поняттям, зацікавило соціальних психологів порівняно недавно.

У психологічних словниках сумісність визначається як:

1) сумісність групова – соціально-психологічний показник згуртованості групи, що відбиває можливість безконфліктного спілкування і погодженості дій її членів в умовах спільної діяльності;

2) сумісність міжособистісна – взаємне визнання партнерів у спілкуванні і спільній діяльності, засноване на оптимальному сполученні – подібності або взаємодоповненості – ціннісних орієнтацій, соціальних установок, інтересів, мотивів, потреб, характерів, темпераментів, темпу і ритму психофізіологічних реакцій та інших значимих для міжособистісної взаємодії індивідуально-психологічних характеристик» [1, с. 515].

Сумісність є взаємним прийняттям партнерів по комунікації і взаємодіяльності, заснованим на найкращому поєднанні, яке може мати форму подібності або взаємодоповнення, ціннісній єдності, спільних соціальних установках, інтересах, мотивації, потребах, характерах, темпераментах і ритмах психофізіологічного реагування, а також інших важливих для спільної діяльності індивідуальних і психологічних характеристиках. Критеріями сумісності є характеристики високої безпосередньої задоволеності партнерів результатами комунікації і процесом взаємодії [2].

Слід зазначити, що міжособистісні відносини виражаються в сумісності людей. Як і більшість соціально-психологічних явищ, сумісність не має однозначного визначення. Вона розглядається переважно як діадний феномен, що не виключає звернення до власне групового її аспекту і передбачає наявність моменту обопільного задоволення членами діади потреб і поведінкових проявів один одного [3, с. 193].

Науковець М. Обозов визначає сумісність як «ефект поєднання і взаємодії індивідів, що характеризується максимальною суб'єктивною задоволеністю партнерів одне одним при значних (вище середнього) емоційно-енергетичних витратах» [4, с. 103]. Згідно з А. Свенціцького, психологічна сумісність – це здатність членів групи до спільної діяльності, заснована на їх оптимальному поєднанні.

З точки зору В. Бойко, А. Ковальова, В. Парфенова, сумісність людей передбачає таке оптимальне поєднання їх якостей, при якому забезпечується найбільша ефективність їх діяльності у колективі. При цьому маються на увазі всі якості особистості, що характеризують її структуру [5].

У той же час О. Волкова розуміє під сумісністю таке співвідношення характеристик членів групи, при якому група найбільш ефективно виконує свої функції. При цьому науковець приписує сумісності подружжя два аспекти: 1) сумісність із реалізації функцій сім'ї (узгодженість установок на сімейний уклад і розподіл ролей; 2) особистісна сумісність. Крім того, згідно з О. Волковою, у сумісних подружніх пар характеристики, що значно опосередковані вихованням і умовами розвитку, мають тенденцію до подібності, а характеристики, обумовлені переважно спадковістю – до контрасту

[6]. З іншого боку, Д. Майєрс вважає, що люди схильні одружуватися з тими, чиї потреби і особистісні якості подібні їх власним [7].

Фахівці вважають, що сучасний шлюб ґрунтується в першу чергу на сумісності подружжя в особистісному плані, що у значній мірі визначається можливістю спільного задоволення основних потреб, серед яких найбільш значущими для подружжя є наступні: 1) потреба у виконанні певних сімейних ролей; 2) потреба подружжя у спілкуванні один з одним, її задоволення пов'язане зі збігом таких якостей подружжя як товарицькість або замкнутість. При розбіжності цих якостей товарицькість одного із подружжя може вступити в протиріччя із замкнутістю іншого, що може призвести до виникнення конфліктів; 3) пізнавальні потреби подружжя; 4) матеріальні потреби, що включають потреби в спільному придбанні необхідних сім'ї матеріальних цінностей, у забезпеченні матеріального благополуччя сім'ї; 5) потреба в захисті «Я-концепції», задоволення якої забезпечує підтримку уявлення людини про себе як певної цілісності, що виникає на основі самосприйняття і сприйняття цієї людини соціальним оточенням [8, с. 128–135].

Американські дослідники розуміють під сумісністю максимальний ступінь взаємного задоволення потреб і поведінки один одного. Коли особистісні властивості членів групи сприяють сумісності їх дій, групова атмосфера сприятлива, в стосунках членів групи відсутня напруженість, і група функціонує більш ефективно [9, с. 161–170].

М. Шевандрін також вважає сумісними людей, які «ситуативно неподільні в сенсі внутрішньої єдності і самоврядування». Наслідком їх несумісності є конфліктність, нездатність зрозуміти один одного, несинхронність психомоторних реакцій, відмінності в увазі, мисленні та інших процесах [10, с. 294].

Науковці А. Сухов і М. Обозов пропонують розглядати сумісність з двох сторін: як процес і як результат взаємодії. «Сумісність як результат – це ступінь задоволеності партнерів один одним (думками, почуттями, поведінкою). При розгляді ж сумісності як процесу виділяються процеси пристосування, «притирання» характерів, потреб, мотивів поведінки [11, с. 211].

Відтак всі наведені вище описи можна розділити на групи за розумінням сумісності: а) поведінкового феномена (узгодженість дій, узгодженість поведінки, взаємна регуляція поведінки, здатність до спільної діяльності, синхронність психомоторних реакцій); б) емоційного феномена (задоволеність один одним, взаємні симпатії, задоволеність процесом і результатом взаємодії); в) когнітивного феномена (розуміння один одного, взаєморозуміння); г) системного феномена (ефект поєднання індивідів, відповідність, оптимальне поєднання

властивостей членів групи); д) ступеня близькості людей (ситуативна неподільність, внутрішня єдність, цілісність).

Таким чином, у феномені сумісності однозначно виділяються три аспекти, типові для багатьох психічних процесів: поведінковий, емоційний і когнітивний. Така трикомпонентна структура виявляється досить зручною для опису і пояснення відносин, в тому числі і внутрішньої суті феномена сумісності.

Отже, можна з достатньою впевненістю сказати, що сумісність є результатом відносин; зовні сумісність проявляється у прагненні і здатності людей тривалий час добровільно спілкуватися одне з одним; внутрішньо сумісність – це узгодженість поведінки, взаємовпливу, але не тільки; внутрішньо сумісність являє собою узгодженість емоцій, взаємини, але не тільки; внутрішньо сумісність супроводжується взаємопізнанням і взаєморозумінням, але не тільки; її причиною є певні поєднання властивостей людей; сумісність призводить до інших психологічних феноменів (любові, дружби, згуртованості, психологічного клімату та іншого).

Вважаємо, що всі критерії сумісності можна розділити на три групи: 1) поведінкові (вибір партнера для спілкування, відносин, ефективність взаємодії, низька конфліктність, узгодженість рольової поведінки); 2) емоційні (задоволеність результатом і процесом взаємодії, міжособистісними відносинами, позитивні міжособистісні почуття); 3) когнітивні (високе взаєморозуміння, позитивні уявлення про взаємодію).

За результатами проведеного вище аналізу наукових джерел ми дійшли висновку, що у психології сумісність розглядається як групова, міжособистісна, психологічна і просто сумісність. Вона буває і процесом взаємодії, і результатом взаємодії, і характеристикою групи, і ефектом взаємодії, і ефектом поєднання, і здатністю до спільної діяльності, і просто феноменом.

Міжособистісна сумісність – це здатність двох людей узгоджувати свою взаємодію і тривалий час добровільно спілкуватися одне з одним, що обумовлена оптимальним поєднанням їх властивостей. Під узгодженістю розуміється несуперечливість, відповідність, очікувань і домагань людей.

Варто зазначити, що взаємозв'язки між чоловіком і дружиною різносторонні та багатоаспектні, в силу чого проблема сумісності сім'ї є достатньо складною. Складність подружньої сумісності як психологічного феномена відображає безліч підходів до її вивчення. Аналіз робіт вітчизняних і зарубіжних авторів дозволив М. Обозову та А. Обозовій виділити три підходи до дослідження психологічної сумісності: структурний, функціональний і адаптивний.

Структурний підхід на сьогоднішній день є найпоширенішим при розгляді проблеми сумісності.

Він орієнтований на вивчення персональної сумісності, на пошук оптимальних поєднань характеристик подружжя: характерологічних, інтелектуальних, мотиваційних. У цьому випадку сумісність подружжя виражається у здатності утворити гармонійну пару, структуру, що володіє ознаками цілісності, врівноваженості, ефективності, завершеності. Це оптимальне поєднання позначається як гармонія.

У функціональному підході до дослідження сумісності суттєвою є реалізація партнерами функцій і ролей. Прийняття ролі, згідно досліджень лідерства у соціальній психології, залежить від особистісних якостей індивіда, групи й ситуації. Звідси мірою сумісності виступає рольова узгодженість.

Третій підхід – адаптивний – орієнтований на дослідження не сумісності, а її результатів: позитивних міжособистісних взаємостосунків, ефективного спілкування. З причин можливості корекції характеристик партнерів і покращення міжособистісних стосунків цей підхід має велике практичне значення, тобто пошук ресурсів адаптації є шляхом до гармонізації шлюбу.

Поширеність структурного підходу відбивається у різноманітності виділених рівнів і в їх змісті. Досить традиційним є виділення наступних рівнів подружньої сумісності: 1) фізіологічний – як сумісність вікових статевих особливостей індивідів, особливостей метаболічних процесів, властивостей нервової системи; 2) психофізіологічний – як сумісність темпераментів, потреб; 3) психологічний – як сумісність характерів, мотивів поведінки; 4) соціально-психологічний – як сумісність соціальних ролей, інтересів, ціннісних орієнтацій (іноді сюди включають і соціально-економічний статус, професію, освіту); 5) соціально-ідеологічний – як спільність ідеологічних цінностей, соціальних установок щодо найважливіших чинників дійсності.

А. Обозова виділяє наступні аспекти подружньої сумісності: 1) духовна сумісність – як узгодженість цілепокладань, компонентів поведінки партнерів: установок, ціннісних орієнтацій, потреб, інтересів, поглядів, оцінок, думок тощо; 2) персональна сумісність – як відповідність структурно-динамічних особливостей партнерів: властивостей темпераменту, характеру, емоційно-вольової сфери; 3) сімейно-побутова сумісність – як узгодженість уявлень про функції сім'ї та відповідному укладі, узгодженість рольових очікувань і домагань при реалізації цих функцій; 4) фізіологічна сумісність – як сексуальна і еротична сумісність [12, с. 121]. Високо оцінюючи таку структуру сумісності, Т. Андреева додає ще один аспект – соціальний рівень сумісності, куди вона відносить сумісність за соціально-демографічними, соціально-економічними, класовими і іншими параметрами.

На думку А. Волкової, існує декілька рівнів незалежних одна від одної характеристик, що зумовлюють подружню сумісність. На першому рівні представлені соціологічні характеристики, які позитивно впливають: 1) високий рівень освіти подружжя; 2) відсутність різниці в освіті подружжя; 3) гарні житлові умови. Другий рівень представлений соціально-психологічними характеристиками шлюбних партнерів: 1) задоволеність подружжя їхніми стосунками; 2) високий рівень емоційної привабливості партнерів один для одного; 3) високий рівень взаємоповаги партнерів; 4) узгодженість сімейних установок і подружніх ролей [13, с. 113–134].

Методологія структурного підходу призводить до виділення і опису деяких окремих відносно незалежних рівнів (шарів, стратів, видів тощо), на яких відбувається взаємодія людей. Кількість таких рівнів варіює у різних авторів від 2 до 5. Так, А. Свенціцький виділяє два основних види сумісності: 1) психофізіологічну (певна схожість психофізіологічних характеристик людей і на цій основі узгодженість їх емоційних і поведінкових реакцій); 2) соціально-психологічну (оптимальне поєднання типів поведінки людей у групі, спільність їх соціальних установок, потреб, інтересів, ціннісних орієнтацій).

Науковці А. Петровський, М. Ярошевський, С. Ковальов вважають, що сумісність утворює ієрархію, яка складається з трьох рівнів: 1) психофізіологічна сумісність темпераментів і характерів членів групи, сенсомоторна узгодженість при спільних діях; 2) узгодженість функціонально-рольових очікувань; 3) ціннісно-орієнтаційна єдність [14].

З точки зору А. Бодальова існує три рівні сумісності: 1) індивідуально-психологічний; 2) соціально-психологічний; 3) соціально-культурний [15, с. 211]. К. Вітек також виділяє три рівні подружньої сумісності: 1) сексуальна і біологічна сумісність та сумісність за віком; 2) сумісність за рисами особистості; 3) сумісність за відносинами і установками (до праці, до вірності, реакції на стреси, духовні інтереси, ставлення до алкоголю, обов'язки, вільний час та інше) [16].

К. Платонов описує ієрархічну систему рівнів сумісності, що складається із чотирьох рівнів: 1) фізіологічний (вікові, статеві особливості, особливості метаболізму, темпоритмічна організація, властивості нервової системи); 2) рівень психофізіологічний (взаємодія особливостей темпераментів і потреб); 3) рівень психологічний (взаємодія характерів і мотивів); 4) соціально-психологічний (найвищий рівень: узгодження соціальних ролей, інтересів, ціннісних орієнтацій) [17, с. 6–11].

Науковці М. Обозов і А. Обозова, а також Ю. Олійник виділяють чотири досить незалежних рівні відносин у подружніх парах: 1) психофізіоло-

гічний (сексуальні характеристики партнерів, особливості статури, реактивності організму, психодинамічні характеристики поведінки, оформлення зовнішності тощо); 2) психологічний (параметри темпераменту і характеру, подоби або контраст особистісних рис); 3) соціально-психологічний (сімейно-рольова сумісність як узгодженість сімейних цінностей і узгодженість рольових уявлень про функції чоловіка і дружини в сім'ї); 4) соціокультурний (духовна сумісність як узгодженість загальної спрямованості і мотивації поведінки) [18, с. 98–101; 19, с. 59–96].

На думку І. Гребеннікова існує п'ять рівнів подружньої сумісності: 1) соціальна сумісність (спільність світоглядів, ціннісних орієнтацій, ідеалів, інтересів); 2) духовна сумісність (духовна спрямованість, погляди на життя); 3) психологічна сумісність (взаємодія характерів, темпераментів, особистісно-вольових особливостей подружжя); 4) сексуальна сумісність (включає в себе не тільки біофізичні, а й психологічні компоненти, впливає на відносини подружжя, на інші види сумісності); 5) сімейно-побутові сумісності (збіг поглядів на значення і стиль життя сім'ї, на сімейні ролі і обов'язки) [20].

Таким чином, на підставі проведеного теоретичного аналізу низки досліджень кожний із представлених підходів розглядає подружню сумісність у досить односторонньому порядку. Виходячи з вищевказаного, нами пропонується модель міжособистісної сумісності, що складається із 5 видів: 1) психофізична сумісність (взаємодія вікових, статевих, конституціональних, сенсорних, метаболічних особливостей); 2) психофізіологічна сумісність (взаємодія базових потреб, темпераментів, емоцій і сенсомоторних процесів); 3) психологічна сумісність (взаємодія особливостей характерів, мотивів, рис особистості); 4) соціально-психологічна сумісність (взаємодія соціальних установок, соціальних потреб, функціонально-рольової поведінки); 5) духовна сумісність (взаємодія цінностей, інтересів, переконань, смислів, ідеалів, світоглядів).

Результати проведеного нами теоретичного аналізу дозволяють зробити деякі приватні висновки, що представляють інтерес для нашого дослідження:

1) у нашому дослідженні сумісність розглядається як соціально-психологічний феномен, результат взаємодії, що має зовнішні і внутрішні прояви, умовами якого є певні поєднання характеристик людей. Зовні феномен проявляється у прагненні і здатності людей тривалий час добровільно взаємодіяти одне з одним. Внутрішньо феномен полягає у здатності людей узгоджувати свою взаємодію і має складну структуру, що включає в себе поведінкові, емоційні і когнітивні компоненти;

2) при аналізі визначень сумісності виявлена суттєва різниця в описі феномена, викликана змішанням різних типів і видів сумісності. Нами запропоновано типологію, що включає в себе (за критерієм величини групи) два типи сумісності: 1) міжособистісна сумісність – як результат взаємодії в діаді, 2) групова сумісність – як результат взаємодії в групі з трьох і більше осіб, що утворюється із сукупності діадних взаємин, але відмінна від них. У проведеному дослідженні вивчалася саме міжособистісна сумісність.

Висновки. Таким чином, вивчивши основні рівні і підходи сумісності партнерів у подружній парі, стає очевидним, що існує багато критеріїв, за якими відбувається взаємодія подружжя. Природно, що стовідсоткова сумісність подружжя неможлива, адже кожна особистість володіє винятковим і неповторним набором психологічних, фізіологічних, духовних, соціальних якостей і властивостей.

У цілому можна резюмувати, що проблема подружньої сумісності актуальна завжди і буде такою, поки існує інститут сім'ї та шлюбу. Сумісність подружжя є важливою умовою задоволеності шлюбом, суб'єктивного, але високо показового критерію для вивчення міжособистісних відносин. Подружжя сумісність є необхідною умовою формування сприятливого психологічного клімату в сім'ї, гармонійних відносин між подружжям і всіма іншими членами сім'ї, що в результаті позитивно позначається на стані суспільства в цілому.

Перспективи подальших розвідок пов'язані із виявленням психологічних особливостей впливу подружньої сумісності на якість шлюбу.

Література:

- Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х. : Прапор, 2007. 640 с.
- Краткий психологический словарь / Ред. А.В. Петровский, М.Г. Ярошевский; ред.-сост. Л.А. Карпенко. Издание 2-е, расширенное, исправленное и дополненное. Ростов-на-Дону : Феникс, 1998. 512 с.
- Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Социальная психология малой группы: Учебное пособие для вузов. М. : Аспект Пресс, 2001. 318 с.
- Обозов Н.Н. Межличностные отношения / Н.Н. Обозов. Л. : Изд-во ЛГУ, 1979. 149 с.
- Бойко В.В. Социально-психологический климат коллектива и личность / В.В. Бойко, А.Г. Ковалев, В.Н. Панферов. М. : Мысль, 1983. 206 с.
- Волкова А.Н. Социально-психологические факторы супружеской совместимости: дис. ... канд. психол. наук: 19.0.05. / А.Н. Волкова. Ленинград, 1979. 181 с.
- Майерс Д. Социальная психология: пер. с англ. / Д. Майерс. 2-е изд. СПб. : Питер Ком, 1998. 688 с.
- Левкович В.П., Зуськова О.Э. Методика диагностики супружеских отношений. Вопросы психологии. 1987. № 4. С. 128–135.
- Кричевский, Р.Л. Проблема межличностной совместимости в зарубежной социальной психологии / Р.Л. Кричевский // Вопросы психологии, 1979. С. 161–170.
- Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности / Н.И. Шевандрин. М. : ВЛАДОС, 1998. 512 с.
- Основы социально-психологической теории / под общей ред. А.А. Бодалева и А.Н. Сухова. Москва : Международная педагогическая академия, 1995. 420 с.
- Обозова А.Н. Супружеская совместимость – фактор устойчивости брака // Личность в системе общественных отношений. Ч. 4. М., 1983. С. 121.
- Волкова А.Н. Социально-психологические факторы супружеской совместимости: дис. ... канд. психол. наук: 19.0.05. Ленинград, 1979. 181 с.
- Ковалев С.В. Психология современной семьи / С.В. Ковалев. Москва : Просвещение, 1988. 208 с.
- Основы социально-психологической теории / под общей ред. А.А. Бодалева и А.Н. Сухова. Москва : Международная педагогическая академия, 1995. 420 с.
- Витек К. Проблемы супружеского благополучия / К. Витек. Москва : Прогресс, 1988. 138 с.
- Платонов К.К. Общие проблемы теории групп и коллективов / К.К. Платонов // Коллектив и личность. Москва : Наука, 1975. С. 6–11.
- Обозов Н.Н., Обозова А.Н. Три подхода к исследованию психологической совместимости. // Вопросы психологии, 1981. С. 98–101.
- Олейник Ю.Н. Исследование уровней совместимости в молодой семье. / Ю.Н. Олейник // Психологический журнал, 1986. Т. 7. № 2. С. 59–76.
- Гребенников И.В. Основы семейной жизни / И.В. Гребенников. Москва : Просвещение, 1991. 157 с.

Кошонько Г. А. Теоретические основы исследования супружеской совместимости как психологического феномена

В статье представлены обобщенные результаты теоретического анализа главных исследований супружеской совместимости. Осуществлен краткий обзор определений совместимости и супружеской совместимости, которые подаются исследователями из сферы семейной и социальной психологии. Рассмотрены критерии и уровни феномена совместимости. Обнаружена существенная разница в описании феномена, вызванная смешением различных типов и видов совместимости.

Ключевые слова: совместимость, супружеская совместимость, аспекты супружеской совместимости, критерии совместимости, уровни совместимости.

Koshonko H. A. Theoretical subjects of the examination of marital compatibility as a psychological phenomenon

The article presents the generalized results of theoretical analysis of the main studies of marital compatibility. A brief overview of the definitions of compatibility and matrimonial compatibility provided by researchers in the field of family and social psychology. Criteria and levels of the phenomenon of compatibility are considered. A significant difference was found in the description of the phenomenon, caused by the mixing of different types and types of compatibility.

Key words: compatibility, marital compatibility, aspects of matrimonial compatibility, compatibility criteria, types of compatibility.